

מנה בדת

שינוי הדף היומי בדרך קצרו

לע"נ הגאון רבי שמחה זיסל בן רבי
אברהם ברוידיא זצוק"ל חוג' מרת מרים בת
רבי משה ע"ה
הערות והנצחות
טל' 0548449853 או מייל GMAIL.COM
MABADAF12@

65 פרשת צו חג הפסח תשפ"א

שקלים ז-יג

רב גידל אמר שהאומר שמועה בשם אדם יראה כאילו בעל שמועה
לפניו כמו שכתוב אך בצלם יתהלך איש.

הפסוק 'רב אדם יקרא איש חסדו', נאמר על שאר אדם ואיש
אמונים ימצא זה ר' זירא שאמר שאין לחשוש לשמועותיו של רב
ששת שהוא סגי נהור.

אמר ר' זירא לרב אסי האם הכיר רבי את בר פדא שאתה אומר
משמו, אמר ר' אסי שר' יוחנן אמר זאת משמו, ועוד אמר ר' זירא
לרב אסי האם הכיר רבי את רב שאתה אומר משמו שמועות אמר
רב אסי שרב אדא בר אהבה אמר משמו.

לא היה דור שהיו בו ליצנים כדורו של דוד שהלכו אצל חלונותיו
ואומרים לו דוד מתי יבנה בית המקדש, שה' אמר לו שיבנה רק
אחר מותו, ואמר דוד שאף שהם מתכוונים להכעיסני אך שמח אני
בכך.

מה שכתוב והיה כי ימלאו ימך שאמר ה' לדוד שאני מונה לך
ימים שלמים שאף ששלמה בנך יבנה ביהמ"ק להקריב קרבנות
ציבור, אך חביב לפני צדקה ומשפט שאתה עושה יותר מקרבנות
כמו שכתוב עשות משפט וצדקה נבחר לה' מזבח.

פרק בשלושה פרקים

הלכה א: משנה תרמו את הלשכה ג' פעמים בפרוס הפסח ובפרוס
עצרת ובפרוס חג סוכות, ולר"ע הם הגרנות של מעשר בהמה,
ולבן עזאי ובא' סיון ובכ"ט אב, ולר"א ור"ש בא'
בניסן ובא' סיון ובכ"ט אלול, ולא אמרו א' תשרי שהוא יו"ט ואי
אפשר לעשר בו לכן הקדימו לכ"ט אלול. גמרא ר' אבהו מפרש
פרוס שהוא חצי מל' יום שדורשים בהלכות הרגל.

ר' יוחנן מבאר שהם גרנות של מעשר בהמה שהם פרקי זמן לידת
הבהמות, ואמר ר' תנחום בשם ריב"ל שזה בשביל שיהיה במה
מצויה לעולי רגלים ואמר ר' יודן שזה כדי שלא יבואו לידי בל
תאחר שר' יוסה אמר שהמשהה טבלו עובר בכל תאחר.

דף ח שנינו במסכת ר"ה שלר"מ בא' אלול ר"ה למעשר בהמה,
ולר"א ור"ש בא' תשרי ולבן עזאי הנולדים באלול מתעשרים
לעצמם, ור' חונא ביאר בר"מ שעד א' אלול הישנות גומרות ללדת
ומא' אלול החדשות יולדות, ור' יוסי בר' בון אמר בשם רב חונא
שר"א ור"ש למדו שהפסוק לבשו כרים הצאן נאמר על המבכרות
ועמקים יעטפו בר נאמר על המאחרות, ויתרועעו אף ישירו מלמד
שנכנסים יחד למעשר, ובן עזאי אמר שכיון שאלו אומרים כך ואלו
כך יעשרו את ילידי אלול לעצמם, שאם נולדו לו בה' אב ובה'
אלול ובה' תשרי לא מעשרים יחד ומה שנולדו בה' תשרי
מצטרפים לילידי אב שאח"כ, אך לפ"ז משמע שבן עזאי מכריע
את דברי תלמידיו ואמר רב שמואל בר יצחק שכבר נחלקו בזה
אבות העולם ואמר ר' יונה לפני ר' ירמיה שהם ר' ישמעאל ור"ע,
אך לפ"ז משמע שבן עזאי הוא תלמיד חבר לר"ע שאמר להם
בלשון אלו אומרים כך, ור' אבון אמר בשם רב שמואל בר רב
יצחק שזה מוכח ממה שאמר בן עזאי במקום אחר על החלוקים
אנו מצטרפים ובאת לחלוק עלינו את השווים ואמר לו בלשון אלא
שבאת ולרבו הוא לא היה אומר בלשון כזו.

שנינו בבכורות שהנולדים מא' תשרי עד כ"ט באלול מצטרפים
ואם נולדו ה' לפני ר"ה וה' אחר ר"ה לא מצטרפים אם נולדו ה'
קודם הגורן וה' אחריו מצטרפים והוכיח מזה רב יוסה שבמעשר
בהמה לא עשו כשיעור חנטה או בשליש, שאם נלך אחר חנטה
נאמר כל המעוברות מא' תשרי עד כ"ט אלול, ואם נלך אחר שלישי
יאמרו כל הנולדים עד כ"ב באלול שרק אחר ח' ימים ראויים
לקרבן, ר' שמאי אמר בשם ר' ביבי שעשו אותם כשיעור שלישי
וכר"ש שסובר מחוסר זמן יכול להכנס לדיר להתעשר, ור' מנא
שאל את ר' שמאי שכתוב בבן עזאי שהאלולים מתעשרים עד כ"ט
אלול, וא"כ הוא סובר כר"ש שמחוסר זמן מתעשר, ויש לומר
שכמו שלרבנן מניחם לשנה הבאה והם מתעשרים אז עם הנולדים
בשנתם, א"כ גם לבן עזאי יש לומר שמניחם לגורן הבא והם
מתעשרים אחר אלול עם בני האלול, ור' חייא הוכיח מזה שהימים

דף ז רב חסדא אומר שמותר קרבנות הנזיר הולך לנדבה רק
כשקרבה חטאתו בסוף, ואם קרבו שלמיו בסוף מותרו שלמים, ור'
זעירי סובר שאפילו קרב שלמים בסוף מותרו נדבה שהלכה אחת
היא בנזיר שהמותר לנדבה. ויש ברייתא כר' זעירי שמעות סתומים
הם מה שדמי חטאת מתות מעורבים בהם ואף אם הפריש הבעלים
מתוכם את דמי החטאת הם מעות סתומים, וישנה ברייתא כרב
חסדא ששנינו שזויר שאמר אלו לחטאתי והשאר לשאר נזירותי
ומת מועלים בכלום ולא במקצתם, ולא אומרים שהם לנדבה.

רב חסדא אומר שמותר לחמי נזיר ירקבו, והסביר ר' יוסי שאי
אפשר להקריבן בפני עצמם כי לא מקריבים לחם בפני עצמו ואי
אפשר להקריבו עם נזירות אחרת שזוירות אינה בלא לחם
ולכן מותר הלחם ירקב, וחשבו לומר שאותו דבר מותר נסכים, ור'
יוסי בר' בון אמר שמותר נסכים הם קדשי קדשים וילכו לנדבה,
ור' יוסי שמע קול שלשמואל אמר לרב יהודה שאם הפריש שקלו
ומת ילך לנדבה והוא סובר כרב חסדא במותר נסכים שילך לנדבה
וכן דעת ר' אלעזר שאמר במותר עשירית האיפה שילך לנדבה, ור'
יוחנן סבר שילכו לים המלח ור' חייא סובר כרב חסדא ור' אלעזר.

הלכה ה: משנה מותר המעות שגבו לשבויים ילכו לשבויים
אחרים, ואם גבו עבור שבוי מסוים ילך אליו, מותר עני לאותו עני,
מותר מה שגבו למתים ילך למתים, מותר המת ליורשיו, ולר"מ
מותר המת יהיה מונח עד שיבא אליהו, ולר' נתן מותר המת בונים
לו מצבה על קברו. גמרא אם גבו למת בחזקת שאין לו ויש לו לר'
ירמיה ילך ליורשיו, ורב אידי דחוטרא שאך הרי כווננו רק עבורו,
אמר ר' ירמיה שהוא לא דיבר על כך ומנין לך דבר זה, ור' נתן אמר
שיבנו לו מצבה או שיזלפו לפני מיטתו.

לא פודים שבוי בדמים שגבו עבור שבוי אחר, וכן לא משנים
מעות שגבו עבור טלית אחת לאחרת, אך הפרנסים יכולים לשנות
מה שנתנו להם, לא עושים מציבות לצדיקים אלא הדברים שאמרו
הם זכרון להם.

ר' יוחנן נסמך על ר' חייא בר אבא וראם ר"א ונחבא מפניהם, אמר
ר' יוחנן שהבבלי הזה עושה ב' דברים שלא כראוי, שאינו אומר
שלום וגם מתחבא, ואמר ר' יעקב בר אידי שכך נוהגים אצלם וגם
זעירי עשה כך שלא שאל בשלומו של רבה והם קיימו ראוני נערים
ונחבאו וישישים קמו ועמדו, ואמר ר' יעקב האם מותר לעבור
לפני צלם אמר ר' יוחנן שאין זה כבוד לפניו כשלא עושים לו כלום
אלא עבור לפניו ותעוור עיניו. אמר ר' יעקב שלכן ר"א לא עובר
לפניך שהם נהגו לא לומר שלום, אמר ר' יוחנן שר"א לא אומר
דברים בשמי, ונכנסו ר' אמי ורב אסי לפייסו, שהיה בית כנסת של
טרסיים שנחלקו ר"א ור' יוסי בבריה שיש בראשו גלוסטרא שראוי
לשחוק בו עמוד ב וקרעו בחמתם ס"ת ולא קרעו בכוונה, ואמר ר'
יוסי בן קסמא שביכנ"ס זה יהפך לע"ז, אמר ר' יוחנן ששם אין
להם לכעוס אחד על השני, אך ר"א הוא תלמידי, ור' יעקב בר אידי
רצה לפייסו שכתוב כאשר צוה ה' את משה עבדו כן צוה משה את
יהושע וכשיהושע אמר הוא לא אמר כך אמר משה, אלא שידעו
שכל מה שדרש הוא משל משה, כך כל מה שאומר ר"א כולם
יודעים שזה ממך, אמר לתלמידיו שאינכם מרצים כמו שריצה
אותי בן אידי.

ר' יוחנן רצה שיאמרו שמועות משמו שגם דוד ביקש רחמים על
כך, כמו שכתוב אגורה באהלך עולמים אחסה בסתר כנפיק סלה,
שודאי שלא עלה על דעתו של דוד שיחיה לעולם אלא שהוא אמר
רבש"ע שאזכה שיאמרו דברי בבתי כנסיות ובתי מדרשות, ואמר
שמעון בן נזירא בשם ר' יצחק שת"ח שאומרים שמועות מפיו
בעוה"ז שפתיו דובבות בקבר, שכתוב וחכך כיון הטוב דובב שפתי
ישנים כמו שכלי של דריכת ענבים אדם מניח ידיו עליו והוא נע,
כך שפתי הצדיקים כשאומרים בשמם דבר הלכה שפתיהם
מרחשות בקבר, ואמר בן נזירא שיש להם הנאה כשותה יין
קונדיטון, ור' יצחק אמר שיש להם הנאה כשותה יין ישן שנשארו
הטעם גם אחר השתיה.

שהבכור הוא מחוסר זמן נכללים למנין שנה ור' יונה אמר שאביו הוכיח את זה מהפסוק **כל הבכור אשר יולד הזכר תקדיש** שמשעת לידתו מונים לו שנה.

הלכה ב: משנה תורמים את הלשכה בג' קופות של ג' סאים כל אחת, וכתוב עליהם א' ב' ג' ולר' ישמעאל כתוב עליהם בלשון יוונית אלפא ביתא גמא, אסור לתורם להכנס במלבוש עם מכפלת, ולא בנעל וסנדל ותפילין וקמיע, שאם יעשה עני יאמרו שהוא נהנה מתרומת הלשכה ואם יעשיר יאמרו שהעשיר מהלשכה שאדם צריך לצאת ידי הבריות שכתוב **והייתם נקיים מה' ומישראל**, וכן כתוב **ומצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם. גמרא** שנינו בשבת מפנים אפילו ד' וה' קופות, ושאל שם ר' זירא את ר' יאשיה מהו שיעורם של הקופות **עמוד ב** אמר לו שנלמד סתום שבמסכת שבת ממה שמפורש בשקלים שהקופות היו ג' סאים, וביחד היו כ"ז סאים שכתוב עליהם א' ב' ג' וכתבו הסדר שלא יקחו מהמאוחרת קודם.

שנינו בשבת שאיסור הוצאת יין הוא כדי מזיגת הכוס ור' זירא שאל את ר' יאשיה מהו השיעור ואמר לו שנלמד סתום מהמפורש, שר' חייא אמר שד' כוסות שיעורם רביעית יין באטלקי, ור' יוסי בר אבין אמר בשם ר' יוחנן שבמים שנינו שהוצאה כדי גמיעה ור' יהודה סבר כדי לשוף הקילור, וביין ת"ק אמר כדי גמיעה ולר' יהודה כדי מזיגת הכוס ור' אבין אמר ששיעור מזיגת הכוס כמדת טרטון ורבע, ושאלו אם יכול לשתות ד' כוסות יחד והוכיחו ממה שאמר ר' מנא בשם ר' יוסי שאם שמע הלל בביהכנ"ס אין צריך לומר שוב וא"כ אינו אמר ד' כוסות על סדר הלל. ושאלו אם יוצא כששותה בהפסקה והוכיחו שלא אמרו שישתה וישתכר אלא שישתה אף בלי שכרות.

לר' אושעיא יוצאים ד' כוסות ביין של שביעית, וכן ביין קונדיטון שבר קפרא אמר שקונדיטון הוא כיון א"כ יוצאים בו.

יוצאים ביין מזוג שר' חייא שנה שיוצאים בד' כוסות בין חיים בין מזוגים אך צריך שיהיה בהם טעם ומראה יין.

ר' ירמיה אמר שמצוה לצאת ביין אדום שכתוב **אל תרא יין כי יתאדם, כי יתן בכוס עינו.**

יין מבושל כמתובל, והסתפקו אם יוצא ביין מבושל, ור' יונה סובר שיוצאים במבושל והוא לשיטתו שהיה שותה ד' כוסות והיה כואב ראשו בפסח עד עצרת לכן התיר ביין מבושל שאינו חזק, ופעם מטרוניתא אחת ראתה שפניו מאירים ואמרה לו שיש בו אחד מג' דברים, או ששותה הוא יין או שהוא מלוה בריבית שמלאכתו קלה או שהוא מגדל דבר אחר, אמר לה תפח רוחך אין לי כלל מאלו אלא שהתורה מצויה לי וכתוב **חכמת אדם תאיר פניו**, וכן היה כשר' אבהו הגיע לטבריה ראו תלמידי ר' יוחנן שפניו מאירים ואמרו לר' יוחנן שהוא מצא מציאה אמר ר' יוחנן שהוא מצא חידוש אמר ר' אבהו שהוא מצא ברייתא ישנה, קרא עליו ר' יוחנן חכמת אדם תאיר פניו.

ר' חנין אמר לוג של התורה היא מדת שמינית עתיקה של מוריסיא מציפורי, ור' יונה אמר שהוא מכיר מדה הזו, ומדדו בה דבש בבית ר' ינאי ושיעורה כחצי שמינית טבריינית ישנה,

דף ט ור' יוחנן אמר שזה המדה בזמנו וקראו לה ישנה שהיא היתה קטנה וגדלה ויש אומרים שהיא התקטנה ולא כמו שהיתה.

ר' יוסי אומר בשם ר' יוסי בן פזי ור' יוסי בר ביבי אמר בשם שמואל ששיעור כוס רביעית היא אצבעים על אצבעיים בגובה אצבע וחצי ועוד שלישי.

ר' נתן אמר שייך קרוש שיעורו כזית, ואמרו רבנן דקסרי ור' יוסי בר ביבי בשם שמואל ששיעורו של ר' נתן כר"ש שאמר רביעית אלא שרביעית קרוש נעשה כזית.

ר' סימון אמר בשם ריב"ל שכשמתה פרדה לרבי טהרו דמה מטומאת נבילה ור"א שאל אותו עד כמה טהרו ולא ענה לו ר' סימון, ושאל את ריב"ל ואמר לו טהרו עד רביעית ויותר מרביעית טמא ורע בעיני ר"א שר' סימון לא ענה לו, וכשרב ביבי סיפר עובדה זו אמר לו ר' יצחק בר ביסנא שעד רביעית טהור ויותר מרביעית טמא ובעט בו, אמר לו ר' זריקה בגלל שהוא שואל אותך אתה בועט בו אמר רב ביבי שלא היתה בי דעתי כמו שנאמר והיו **חיך תלויים לך מנגד** זה הלוקח חטים לשנה, **ופחדת לילה ויומם** זה הלוקח מהסדקי ולא תאמין בחיך זה הלוקח מהפלטר, ואני סומך על הפלטר, ולהלכה העיד ר' יהושע בן פתורה שדם נבילה

טהור והיינו שאינו מכשיר אך הוא מטמא, **ושנינו במכשירין** שדם השרץ כבשרו שטמא אך אינו מכשיר ואין דומה לו ושיעור טומאת דמו כבשרו, ונחלקו בזה אם טהור או טמא והמטמא כר' יהודה והמטהר כר' יהושע בן פתורה והוכיח כן רב אבדומה מנחותא שר' יהודה היה המורה של בית רבי ולכן הוא טימא את דם הפרדה.

ר' ישמעאל אמר שבעל שיער לא יתרום שלא יחשדו בו שהחביא בשערו ושנינו שהגזברים היו בודקים בשערות בגד הצמר והיו מדברים עמו כשתרם שלא יחביא בפיו ור' תנחומא אמר שלא אומרים שימלא פיו מים כי צריך לברך על התרומה.

ר' שמואל ב"ר אמר בשם ר' יונתן אומר שיש מקור בתורה נביאים וכתובים שצריך לצאת ידי הבריות, בתורה כתוב **והייתם נקיים מה' ומישראל**, ובנביאים כתוב **ובישראל ידע אם מרד בי ובכתובים כתוב ומצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם**. וגמליאל זוגא שאל את ר' יוסי בר' בון איזה פסוק הוא מפורש מהם ואמר לו שהפסוק והייתם נקיים הוא המחזור.

משנה אנשי בית רבן גמליאל היו נכנסים ושקלם בין אצבעותיהם וזרקו לפני התורם והוא היה נדחף לתוך הקופה, כשהתורם תרם הוא אמר אתרום ואמרו לו ג' פעמים תרום, תרמו תרומה וחיפו את הנשאר בטבלאות וכן אחר השניה ואחר השלישית לא חיפו ומה שחיפו כדי שלא ישכחו ויתרמו שוב ממה שתרמו, תרומה הראשונה לשם בני ארץ ישראל והשניה לארצות הסמוכות לה והשלישית לשם בני בבל ומדי ושאר מדינות רחוקות. **עמוד ב** **גמרא** לכאורה קשה מדוע בית רבן גמליאל לא סומכים על כך שמעשרים מכרי על חבירו ויש לומר שזה היה רק לשם וזיוות שיקרב משלהם תחילה.

אחרי ששמטו את הטבלאות נעשה הכל שירים, התרומה השלישית היתה העשירה מכולם שהיא הגיעה מרחוק והיו בה דרכונות ואסרטיאות של זהב,

התרומה הראשונה היתה לבני א"י ולשם כל ישראל והשניה לשם כרכים המוקפין ולשם כל ישראל והשלישית לשם בבל ומדי ומדינות הרחוקות ולשם כל ישראל.

אחר שנטל מהראשונה נוטל מהשניה אף שעדיין יש בראשונה ואחר נוטל מהשלישית אף שיש בשניה ואחר שנגמרה נוטל משניה וכשנגמרה שניה נוטל מהראשונה וכשנגמרו נוטל שקלים שוב ולר"מ נוטל משיריים שר"מ סבר שמועלים בשיריים שהם ראויים כשנגמרו הקופות.

ר' פנחס בן יאיר אמר שזריזות מביאה לנקיות ונקיות לטהרה וטהרה לקדושה וקדושה לענווה וענווה ליראת חטא ויראת חטא לחסידות, וחסידות לרוח הקדש, ורוח הקודש מביאה לתחית המתים, ותחית המתים לידי אליהו זכור לטוב, זריזות מביאה לנקיות שכתוב **וכלה מכפר נקיות לטהרה שכתוב וכפר עליה הכהן וטהרה**, טהרה לקדושה שכתוב **וטהרו וקדשו**, קדושה לענווה שכתוב **כי כה אמר רם ונישא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח**, ענווה ליראת חטא שכתוב **עקב ענוה יראת חטא**, יראת חטא לחסידות, שכתוב **חסד ה' מעולם ועד עולם על יראי**, חסידות לרוח הקודש שכתוב **אז דברת בחזון לחסידך**, רוח הקודש לתחיית המתים שכתוב **ונתתי רוחי בכם וחיייתם**, תחיית המתים לאליהו שכתוב **הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בא יום ה' הגדול והנורא**.

שנו בשם ר"מ שהקבוע בא"י ומדבר בלשון הקודש ואוכל פירותיו בטהרה וקורא קר"ש בבוקר ובערב מבושר שהוא בן העוה"ב.

פרק התרומה

הלכה א: משנה בתרומת הלשכה קנו תמידים ומוספים ונסכיהם העומר ושתי הלחם ולחם הפנים וכל קרבנות הציבור, וכן שומרי ספיחי שביעית קבלו שכרם מתרומת הלשכה, ור' יוסי אומר שהרוצה מתנדב לשמור בחנם, אמרו לו גם אתה מודה ששכר השומרים משל הציבור.

דף י **גמרא** בתענית מנו את זמן עצי כהנים והעם, שכשעלו מהגולה לא מצאו עצים בלשכה עמדו משפחות אלו והתנדבו עצים ומסרו אותם לציבור והקריבו מהם, ואז התקינו הנביאים שאף כשהלשכה מלאה עצים יקריבו קודם משלהם, ור' אחא אמר שזה לדעת ר' יוסי במשנתנו שיכולים לשמור ספיחים בחנם, אותו דבר עצים, ור' אילא סובר שזה לכו"ע ונחלקו רק בקרבן עצמו,

אך מכשירי קרבן יכולים לבא מהיחיד לציבור, וכן שנינו שאשה שעשתה לבנה כתנת היא כשרה ובלבד שתמסרנה לציבור ואמר ר' אחא שזה לדעת ר' יוסי ור' אילא אמר שגם רבנן מודים שמכשירי קרבן באים מיחיד לציבור, וישנה ברייתא שחולקת על ר' יוסי שכתוב שימי עצי כהנים נוהגים בשעת קרבן ושלא בשעת קרבן ולר' יוסי זה נוהג רק בשעת קרבן, וכן מובא שם במשנה שר"א בר' צדוק אמר שהוא מבני סנאב בן בנימין וחל ט' באב בשבת ונדרחה למוצ"ש והיינו מתענים ולא משלימים התענית, וזה היה אחר החורבן שהתענו בט' באב.

ר' חזונה אמר בשם ר' ירמיה שהמשנה שסוברת שהוצרכו לשומרי ספיחין היא כר' ישמעאל שלדעתו לא ניתן להביא עומר מסוריא, וכן מה ששנינו במנחות שקרבנות הציבור והיחיד באים מא"י ומחור"ל מהחדש והישן חוץ מהעומר ושתי הלחם שבאים רק מחדש ומהארץ, וזה כר' ישמעאל שעומר לא בא מסוריא, וכן מה ששנינו בכלים שיש י' קדושות וא"י קדושה מכל הארצות שלא מביאים עומר ביכורים ושתי הלחם אלא ממנה, וזה גם כר' ישמעאל שלא מביאים עומר מסוריא. ור' ישמעאל סובר כשיטתו שאיסור בחריש ובקציר תשבות זה רק בחריש של רשות וקציר העומר הוא מצוה ולכן הוא סובר שלא בא מסוריא, ור"י וסוה סובר שגם לרבנן שעומר בא מסוריא נזקקים לשומרי ספיחין אם לא ימצאו עומר בסוריא.

הסתפקו כשאין ספיחין אם ניתן לזרוע עומר לכתחילה בשביעית, ור' חייא בר אדא שאל את ר' מנא שלפ"ז כשאי אפשר לאכול שיירי עומר זה א"כ הוא קמץ על שיריים שאין נאכלים, ואמר ר' מנא שזה כה' דברים שבאים בטומאה אף שאינם נאכלים.

לוקח מעות מהשולחני ונותן לשומרים והקוצרים קודם שקרב העומר ואח"כ מביא מעות מתרומת הלשכה ומחללן עליו ואמר ר' אחא בשם ר' בא שכל מה שנתן זה הדמים שנתן הגזבר מתחילה, וכן עושים בבנין הבית שלוקח מעות משולחני ונותן לסתתים והחוצבים קודם הבנין ואחר שנתנוה על הבנין מביא מעות מתרומת הלשכה ומחללן עליו וע"ז אמר ר' יוסי בר' בון שכל מה שנותן הן דמיו משעה הראשונה.

עמוד ב הלכה ב: משנה ב: פרה ושעיר המשתלח ולשון של זהורית באים מתרומת הלשכה, אך כבש הפרה ושל שעיר משתלח בלשון שבין קרניו ואמת המים וחומות העיר ומגדלותיה וכל צרכי העיר באים משיירי הלשכה, ולאבא שאול הכהנים גדולים היו עושים את כבש הפרה משל עצמם. במותר שיירי הלשכה לקחו יינות שמנים וסלתות, ולר' ישמעאל הרווח להקדש ולר"ע לא משתכרים בהקדש וכן לא במעות עניים במותר התרומה היו עושים ריקועי זהב ציפוי לקדש הקדשים, ולר' ישמעאל מותר הפירות הולך לקיץ המזבח, ומותר תרומה הולך לכלי שרת, ולר"ע מותר תרומה לקיץ המזבח. מותר נסכים לכלי שרת ולר' חנניה סגן הכהנים זה הולך לקיץ המזבח ומותר התרומה לכלי שרת ור"ע ור' חנניה לא מודים במותר פירות. **גמרא** ר' שמואל ב"נ אומר בשם ר' יונתן שיש ג' לשונות לשון שעיר סלע, של מצורע שקל, של פרה ב' סלעים, ור' חזוניה מברת חוורן ור' בא בר זבדא בשם ר' שמעון בן חלפתא אומרים ששל פרה ב' סלעים ומחצה ויש קוראים בלשון י' זוז, וזה סכום שווה לב' סלעים ומחצה.

ר' יהודה אמר בשם שמואל שת"ח המלמדים את הכהנים הלכות שחיטה וקבלה וזריקה ולוקחים שכרם מתרומת הלשכה, ור' שמלאי אמר שגם מגיהי ספרי העזרה לוקחים מתרומת הלשכה, ור' אסי אמר שגם דייני גזילות לוקחים משם, ולשמואל גם נשים האורגות בפרוכת לוקחים משם שכרם, ולר' חזונא מברך הבית, אך שמואל סובר שזה כקרבן, ור' חזונא סבר שזה כבנין, ר' חזקיה אמר בשם ר' יהודה גדגדות שהקטורת וכל קרבנות הציבור באים מתרומת הלשכה מזבח הזהב וכלי השרת באים ממותר נסכים מזבח העולה ההיכל והעזרות באים משיירי הלשכה, ומה שמחויץ לעזרות בא מברך הבית, ומה שכתוב שאבני המזבח ההיכל והעזרות מועלים בהם זה לדעת ר"מ שיש מעילה בשיריים, ור' חייא דוחה שר"מ דיבר רק בתוך שנה לתרומה אך לענין מעילה כתוב אף אחר שנה, ר' חזקיה שנה בשם ר' יהודה שלר"מ שולחן מנורה מזבחות ופרוכת מעכבים את הקרבן ולחכמים רק כיוור וכנו מעכבים את הקרבן, ור"א ור' יוסי בר' חנינא אמרו שכל מה

שכתוב נכת מעכב ושולחן שכתוב צלע אינו מעכב, ולר' יונתן גם מה שכתוב צלע מעכב,

דף יא ר' שמואל בר נחמן סובר שגם מה שכתוב בו שימה מעכב ור' חנינא מחלק שעבודות פנים מעכב בהם ועבודות חוץ אינו מעכב אם הם חסרים.

ר' חנינא אומר שהיתה גאווה אצל הכהנים גדולים שהשקיעו בכבש של פרה ס' ככר זהב אף שהכבש הקודם עדיין עמד, אלא סתרו ובנו מחדש, ור' עולא שאל את ר' מנא ששנינו ששמעון הצדיק עשה ב' פרות והוציא הפרה השניה בכבש אחר, ולא היה בו גאווה וצריך לומר שזה היה סלסול והידור, בכבש היו יוצאים זיזים וכתלים שלא יוציאו הכהנים ראשם ויטמאו.

לר"ע לא מרויחים מהקדש ואם רצה למכור מפסיד משלו והשכר להקדש, וכמו שאצל בר זמינא הופקד אוצר של יתומים, והוא שאל את ר' מנא אם יכול להרויח בהם אמר לו אם אתה מוכן שכל ההפסד עליך והרווח של שניכם מותר, וכן עשה ר' חייא בר אדא במעות היתומים שהופקדו אצלו, ר' חייא בר יוסף ביאר את כל המשנה כר' ישמעאל שמותר הפירות השכר להקדש, ומותר נסכים זה סאה רביעית, שהוזל כשקנו אותה ואח"כ כשקנה המקריב התיקרה, ולר' יוחנן מותר הנסכים זה סאה רביעית ומותר הנסכים הוא גודש המידה, ולחייא בר יוסף מובן מה שכתוב שר"ע ור' חנניה לא מודים בזה אך אם זה סאה רביעית כר' יוחנן הרי שנינו בהמשך שכולם מודים בזה, ויש לבאר לר' יוחנן שלא הודו בפירות לקיץ המזבח אך הודו בכלי שרת אך לפ"ז גודש של יחיד אם ילך לציבור יצא ששל ציבור קרב מיחיד, ויש לומר שימסור לציבור כמו אשה שעשתה כתונת לבנה, בירוצי יבש אם יש זבח אחר יקרב עמו ואם לא יפסלו אותם בלינה.

הלכה ג: משנה מותר הקטרת הפרישו ממנה שכר האומנים וחיללו אותה על שכר האומנים ואח"כ נתנוה לאומנים בשכרם וקנו אותה מהם מהתרומה החדשה, ואם החדש עדיין לא בא לוקחים מהישנה. **גמרא** לכאורה ההקדש מתחלל על ההקדש ור"ש בר בידנא מבאר שמביא מעות ומחללן על הבנין **עמוד ב** ואח"כ מביא קטורת ומחלל עליהן ונותן לאומנים בשכרם.

לרבי המעות הללו ינתנו לבית גרמו ולבית אבטינס שהם הבקיאים בעשית לחם הפנים והקטורת, ורב שמואל בר יצחק אמר שזה דוקא כשהיו חייבים להם מעות מתחילה, ר' בא אמר בשם ר' חייא בר' יוסי שמקיצים בהם את המזבח, ור' בא בר כהן אמר שכאן בקיץ המזבח פשוט לר' חייא ולעיל בכלי שרת הוא הסתפק.

אם פיתם את הקטורת בכלי חול לר' יוסי בר חנינא פסולה שכתוב **קדש היא** שהיא תהיה קודש בעשייתה ולריב"ל כשרה, ומה שכתוב קדש היא שתבא מתרומת הלשכה, ונחלקו במחלוקת שמואל ור' יוחנן לענין מקדיש נכסיו והיו בהם דברים ראויים לקרבנות ציבור, ור' יוחנן העמיד בקטורת, שהאומן מבית אבטינס היה נוטל, ולשמואל מדובר אף במכתשת שעשו אותה כלי שרת לקדש, ולפ"ז דבר שקדש בכלי שרת נפדה וכן סובר שמואל שאם הותירו תמימים יפדו ולר' יוחנן נפדים רק כפסולי המוקדשים, ולפי שמואל גם אם הותירו שעירים הם נפדים ק"ו מעולה שכולה כליל ונפדית, ולר' יוחנן ירעו, לרב שמואל בר יצחק מקיצים בהם המזבח, ואף שאין חטאת קריבה לעולה אך קרבנות ציבור נקבעים רק בשחיטה, ור' חייא אומר שזה תנאי ב"ד שהמותר קרב עולה.

דף יב הלכה ד: משנה המקדיש נכסיו והיו בהם דברים הראויים לקרבנות ציבור לר"ע נותנים לאומנים בשכרם, ולבן עזאי מפרישים מהם את שכר האומנים ומחללים על מעות האומנים ונותנים בשכרם, ואח"כ קונים מהם מהתרומה החדשה, מי שהקדיש נכסיו ויש בה בהמה שראויה למזבח, לר"א הזכרים ימכרו לצרכי עולות והנקיבות ימכרו לצורך זבחי שלמים, והדמים ילכו לברך הבית ולר' יהושע הזכרים עצמם יקרבו עולות והנקבות לצרכי שלמים ובדמיהם יביא עולות, ושאר הנכסים לברך הבית, ור"ע אמר שדעת ר"א נראית יותר שהוא משווה את מדותיו ואילו ר' יהושע חילק, ור' פפיס אמר ששמע במקדיש בפירוש כר"א, ובסתם כר' יהושע. המקדיש נכסיו והיו בהם דברים ראויים למזבח ינות שמנים ועופות ר"א סובר שימכרו לצרכי אותו המין ובדמיהם יביא עולות ושאר הנכסים לברך הבית, **גמרא** לר' יוחנן הראוי לקרבן ציבור הכוונה לקטורת ור' הושעיא מבאר שהכוונה

למה שנותנים לאומנים בשכרם, ובן עזאי סבר שהקדש לא מתחלל על מלאכה רק על מעות.

שנינו בכריתות שיש חומרא בבדק הבית שסתם הקדש לבדק הבית והוא חל על הכל ומועלים בגידולם ואין הנאתם לכהנים, ור' חנינה אומר שזה כר"א במשנתנו שסובר שסתם הקדש לבדק הבית, והוא למד מהפסוק **איש כי יקדיש ביתו קדש לה'** ובית דירה כבר נאמר קדם **ואם המקדיש יגאל את ביתו**, אלא מדובר שהקדיש נכסיו וסתם הקדש לבדק הבית.

לר' זעירי ר' חונא אמר בשם רב שנחלקו רק במקדיש נכסיו, אך אם הקדיש עדרו לכו"ע הוא למזבח ולר' בא אמרו בשם רב שנחלקו במקדיש עדרו אך המקדיש נכסיו לכו"ע הוא לבדק הבית, וקשה לדעת ר' בא הרי בהמה ראויה למזבח, ויש לומר שכיון שהוא סתם ואמר הקדש, הוא התכוון לבדק הבית, לר' יוחנן נחלקו גם במקדיש נכסיו וגם במקדיש עדרו.

ר' אבהו אמר בשיטת ר' יוחנן שקדשי בדק הבית שפדאם תמימים יצאו לחולין וכן מוכח במשנה שכתוב ולדן וחלבן מותר אחר פדיונם, **עמוד ב'** ור' חזקיה דוחה ששם מדובר שפדאם תמימים ואח"כ קבלו מום, וכן שנינו שוולדן וחלבם של מה שהומם אחר הקדש אסורים אחר הפדיון. ובשם ר' יוסה אמרו שקדשי בדק הבית שנפדו יוצאים לחולין, שאם לא כן איך חלו מתחילה קדשי מזבח על קדשי בדק הבית, וקדושת מזבח חלה על בעלי מומים לענין איסור גיזה ועבודה,

המפריש נקבה לעולה ופסח ואשם עושה תמורה, ולר"ש לעולה עושה תמורה, ולפסח ואשם לא עושה תמורה ור' יוסי בר יהודה אמר משמו שלעולה פסח ואשם אינו עושה תמורה, ור' יוחנן אמר שטעמו של ר"ש שמצאנו שנקיבה כשירה בעולת עוף, ור' יוסי בר' יהודה סובר שאם במינו אמר ר"ש שאשם אינו קדוש כשאינו בן שנה ק"ו ששלא במינו לא יהיה קדוש, ור' יוחנן אומר שר' יהושע במשנה סובר כר"ש שנקיבה לעולה קדושה רק קדושת דמים, ואם קדוש בקדושת הגוף הם צריכים רעה.

רבי סובר כר"ש בפסח כיון שמותרו בא שלמים, ורבי לא אמר שאינו סובר כמותו באשם, כיון שמותרו בא עולה שמותר פסח קרב הוא עצמו לשלמים, ואילו מותר אשם רק אחר רעה, ונחלקו שלת"ק עושה תמורה כיוון שחל קדושת הגוף ולר"ש לא חל קדושת הגוף.

ר"ל אמר שר' יהושע למד מהפסוק **איש כי יקריב לה' לעולה** שהכל קרב לעולה, **לרצונכם** תמים זכר ומבבקר לומדים אפילו נקיבות, ור' יצחק שאל שכתוב זכר ומצד שני מרבים נקיבות, ויש לומר שכתוב תמים ונרבה בעלי מומין מבבקר אלא יש לחלק חילוק של שבט האורגים, שמשמע יותר לרבות דבר ששיך למזבח, ור' אבהו אמר שר"ל ביאר בטעמו של ר"א במשנה שמבבקר ממעטים עופות, ר' ירמיה ור' בון בר חייה ישבו ואמרו שר' יוחנן ביאר בר"ש שנקיבה כשירה בעולת העוף ובעופות עצמם הוא אומר לשאר קדשי למזבח,

דף יג ור' יוסי אומר שמה שאי אפשר להקריב לא היא ולא דמיה קדושה רק דמים וכאן אין להקריב עוף כי כתוב בבקר ולא עופות ואי אפשר לפדות שאין פדיון לעוף לכן קדוש רק לדמים.

אמרו החברים בשם ר' יוחנן וכן אמר ר' אייבו לפני ר' אילא בשם ר' יוחנן, שר"א למד מהפסוק **ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה** והיינו אפילו טמאה ביחס לאותו שם קרבן, אך קשה שנאמר בהם **והעמיד והעריך** ובדבר שקרב אין העמדה והערכה, ור' זעירי אמר בשם ר"א שכתוב **ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה** שמה שאינו ראוי לקרבן בשום מקום אינו עושה תמורה אך נקיבה ראויה להקרב במקום אחר, ושאלו ר' אבון ור' בון שרובע ונרבע אינם ראויים להקרבה כלל ובכ"ז עושים תמורה, ואמר ר' זעירי שהוא התכוון לטמאה ממש שאין בה קרבן ולא בנקבה, ועל טמאה נאמר **והעמיד והעריך**.

הלכה ה': משנה משערים הלשכה פעם בל' יום המקבל עליו לספק סולת בד' סאים בסלע והתיקרו לג' בסלע, יספק ד' ואם הוולו יספק מהזול שיד הקדש על העליונה, אם התליעה הסולת או החמיץ היין המספק מפסיד ומקבל מעותיו רק אחר ריצוי המזבח, **גמרא** ר"ש אומר שמיד מקבלים המעות מהם והכהנים זריזים ולא חוששים שיפסלו.

הלכה א': משנה הממונים שהיו במקדש הם: יוחנן בן פנחס על החותמות, אחיה על הנסכים, מתיה בן שמואל על הפייסות, פתחיה על הקינים, והוא מרדכי ונקרא פתחיה שהיה פותח דברים ודורשם והוא גם ידע ע' לשון, בן אחיה ממונה על חולי מעים, נחוניה היה חופר שיחין גביני היה הכרוז, בן גבר על נעילת השערים, בן בבי על הפקיע, בן ארזה על הצלצל, הוגרס בן לוי על השיר בית גרמו על לחם הפנים, בית אבטינס על הקטורת ואלעזר על הפרוכת, ופנחס המלביש. **גמרא** נחלקו ר' חזקיה ורבנן על המשנה אם מנו הכשירים שבכל דור, ועליהם נאמר **זכר צדיק לברכה**, או שמי שהיה באותו דור מנה מי שבדורו ועל כולם נאמר **שם רשעים ירקב ורק על בן קטין וחביריו** נאמר **זכר צדיק לברכה** **עמוד ב'** ר' יונה דרש את הפסוק **לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל על ר"ע** שתיקן מדרש ההלכות וההגדות, ויש אומרים שאנשי כנה"ג דרשו את זה ותיקנו כללים ופרטים בתורה

ר' אבהו דרש את הפסוק **משפחת סופרים יושבי יעבץ**, שהכוונה שעושים התורה במספר, כגון ה' לא יתרומו, ה' דברים חייבים בחלה, ט"ו נשים פוטרות צרותיהן, ל"ו כריתות בתורה, י"ג דבר נאמרו בנבלת עוף טהור, ד' אבות נזיקין, אבות מלאכות מ' חסר אחת, וכן מה שכתוב **עזרא הסופר** שכמו שספר בדברי תורה כך ספר בדברי חכמים, ר' חגי אמר בשם ר' שמואל בר נחמן שהראשונים חרשו זרעו נכשו כסחו עדרו וקצרו עמרו דשו זרו ברוו טחנו הרקידו לשו ואפו, ולנו נשאר רק לאכול, ור' אבא זמינא אמר בשם ר' זעירי שאם הראשונים כמלאכים אנו כבני אדם ואם הראשונים כבני אדם אנו כחמורים ואפילו לא כחמורו של ר' פנחס בן יאיר שגנבוה והיא היתה אצל הלסטים ג' ימים ולא טעמה כלום ונמלכו להחזירה שלא תמות אצלם, והוציאוה והלכה לפתח ר' פנחס ונהקה ואמר שיפתחו לעלובה שלא אכלה ג' ימים, ונתנו לה שעורים ולא אכלה אמרו לו אינה אוכלת שאל אותם אם היא מתוקנת אמרו לו שכן, ושאל אם הפרישו דמאי אמרו לא שלמדתנו שהלוקח זרע לבהמה וקמח לעורות ושמן לאור פטור מדמאי, אמר להם מה נעשה לעלובה זו שמחמירה על עצמה מאד, הרימו דמאי ואכלה.

גדול כוחו של פתחיה שפותח דברים ודורשם, ויודע בע' לשון ושנינו שסנהדרין ששנים מדברים בכל לשון והשאר שומעים היא ראויה, ואם ג' מדברים היא בינונית, ואם יש ד' היא חכמה, וכך היה ביבנה בן עזאי בן זומא וכן חכינאי ור"א בן מתיה.

רב חסדא אמר שפעם א"י יבשה ולא מצאו עומר והגיע אילם שנתן ידו אחת לכיוון הגג ויד שניה לכיוון צריפים, שאל פתחיה אם יש מקום ששמו גגות צריפים או צריפי גגות, הלכו לשם ומצאו, ופעם נשדפה כל התבואה ולא מצאו, ובא אילם אחד שנתן יד אחת על עינו ויד שניה על הסוכר של הדלת, ושאל פתחיה אם יש מקום ששמו עין סוכר או סוכר עין ומצאו שם, ג' נשים הביאו קניהן אחת אמרה זו לעינתי ואחת אמרה לימתי ואחת אמרה לזיבתי, וחשבו שהאומרת לעינתי שהיא שופעת דם כמעין, אמר פתחיה שהיא הסתכנה בעין שלה, והיא מביאה לנדרה, והאומרת לימתי חשבו שכוונתה שהיא שפעה כים אמר פתחיה שהיא הסתכנה בים, והאומר לזיבתי חשבו שכוונתה לזיבה ממש, אמר להם שכוונתה שבא זאב ליטול בנה.

היה **מצוי** בכהנים חולי מעיים כיון שהם הלכו יחפים על הרצפה ואכלו בשר ומים, ובן אחיה ידע איזה יין טוב למעיים ומה אינו טוב להם.